

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Миколаївського геріатричного пансіонату

20.08.2026

м. Київ, 2026

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.08.2026 групою НПМ здійснено відвідування Миколаївського геріатричного пансіонату (далі – пансіонат, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Чокій Альона Григоріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв;

Матвєєва Наталя Миронівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Казарського, буд. 4, м. Миколаїв, 54007.

Керівник закладу – Сивопляс Ольга Вікторівна.

Відповідно до Положення про Миколаївський геріатричний пансіонат від 03.07.2025 № 24, заклад є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворюється для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів.

Заклад розрахований на перебування 151 особи. На день відвідування у ньому перебувало 132 особи, з яких 131 дієздатна особа, 1 недієздатна, 82 особи з інвалідністю, 54 внутрішньо переміщені особи, 30 ліжкові хворі. Над недієздатним підопічним встановлено опіку, опікуном є його родич.

Сума витрат на харчування на одну особу на день у закладі становить 96,66 грн, а на медикаменти 93,52 грн.

Підопічні проживають у двох житлових корпусах. Територія закладу огорожена, вхід здійснюється через пропускний пункт. Прилегла територія озеленена, доглянута та перебуває у належному стані (фото 1, 2).

У закладі наявна ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями організація і управління охороною здоров'я, психіатрія, стоматологія, фізична та реабілітаційна медицина, загальна практика – сімейна медицина, фізіотерапія; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа за місцем провадження діяльності, затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 19.09.2019 № 1946.

Керівником закладу затверджено План евакуації Миколаївського геріатричного пансіонату у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій під час воєнного стану.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

Керівництвом закладу здійснюється співпраця з благодійними організаціями, спрямована на підтримку діяльності закладу та покращення умов проживання підопічних. У результаті такої співпраці заклад отримав гуманітарну допомогу у 2025 році на загальну суму 9 585 403,00 грн, а станом на день відвідування на суму 6 017 655,00 грн.

Під час відвідування встановлено, що у закладі створено належні побутові умови для проживання підопічних. Зокрема, на другому поверсі облаштовано кухню (фото 3), якою підопічні мають можливість користуватися самостійно, забезпечено доступ до питної води, а житлові кімнати обладнано необхідною побутовою технікою. У закладі організовано спільне проживання підопічних.

У житлових приміщеннях встановлено кнопки виклику персоналу. Маломобільні та ліжкові підопічні забезпечені функціональними ліжками та технічними засобами реабілітації. Кімнати обладнано кондиціонерами.

У закладі облаштовано елементи безбар'єрного середовища, зокрема пандуси та поручні, інформаційні покажчики дубльовано шрифтом Брайля (фото 4). У місцях здійснення відеоспостереження розміщено відповідні інформаційні позначення.

Для підтримання соціальних зв'язків підопічних у закладі наявний ноутбук, який використовується для дистанційного спілкування з родичами. Для задоволення духовних потреб підопічних облаштовано молитовну кімнату.

На момент відвідування підопічні були залучені до творчих і дозвілєвих заходів. Для організації культурно-дозвілєвої та реабілітаційної діяльності у закладі функціонують актова зала, бібліотека, кімната духовності, «Вітальня для душі» та інші приміщення для проведення занять і дозвілля. Підопічним також забезпечено можливість самостійного прання особистих речей.

За інформацією адміністрації, для забезпечення безперервної роботи закладу в умовах перебоїв електропостачання житлові та адміністративні приміщення, харчоблок, котельня, продовольчий склад і пральня оснащені резервними джерелами електроживлення, системами накопичення електроенергії та сонячною електростанцією потужністю 50 кВт (фото 5). Для автономного водопостачання пробурено свердловину та встановлено системи очищення питної води.

Також адміністрацією повідомлено, що протягом останніх років виконано комплекс ремонтних робіт, зокрема капітальний ремонт окремих приміщень і покрівель, заміну вікон, модернізацію окремих елементів систем опалення та гарячого водопостачання, а також інші роботи з підтримання належного технічного стану будівель і споруд.

У закладі функціонує мультидисциплінарна команда, до складу якої входять фахівці різних спеціальностей. За повідомленням адміністрації, командою забезпечується надання підопічним соціальних, медичних, психологічних та інших послуг, а також цілодобовий догляд і нагляд.

Адміністрацією також повідомлено про реалізацію заходів, спрямованих на соціальну адаптацію та психологічну підтримку підопічних, у тому числі внутрішньо переміщених осіб, а також практики «Втілення мрій», яка передбачає сприяння у реалізації індивідуальних потреб підопічних.

Для працівників закладу організовано систему професійного розвитку, що включає проведення навчань і супервізій, спрямованих на підвищення професійної компетентності та якості надання соціальних послуг.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 75 підопічними та 10 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування закладу здійснено 18.07.2024, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

- на життя та безпеку;
- на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;
- на охорону здоров'я та медичну допомогу;
- інші порушення.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Миколаївській обласній військовій адміністрації, Миколаївській міській раді:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та

умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності пансіонату;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

2. Миколаївському геріатричному пансіонату забезпечити:

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

дотримання вимог наказу МОЗ від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування»;

дотримання вимог наказу МОЗ від 29.05.2013 № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності»;

отримання ліцензії на господарську діяльність з медичної практики відповідно до лікарських посад за штатним розписом;

своєчасне вжиття заходів щодо вирішення питання цивільної дієздатності підопічних та встановлення над ними опіки у разі наявності ознак когнітивних порушень, які унеможливають усвідомлення ними значення своїх дій та керування ними;

зберігання грошей, коштовностей та цінних паперів підопічних відповідно до форми журналу обліку цінних речей, затвердженого Мінсоцполітики;

внесення до посадових інструкцій персоналу закладу пункту про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання та інші.

Зазначені рекомендації виконано в переважній більшості.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 27 Конституції України).

1. Статтею 11 Конвенції про права осіб з інвалідністю передбачено, що держава відповідно до своїх зобов'язань за міжнародним правом, зокрема міжнародним гуманітарним правом та міжнародним правом з прав людини, вживає усіх необхідних заходів для забезпечення захисту й безпеки осіб з інвалідністю у ситуаціях ризику, зокрема в збройних конфліктах, надзвичайних гуманітарних ситуаціях та під час стихійних лих. Під час дії воєнного стану, надзвичайних ситуацій облаштування на території закладу захисних споруд (сховища та протирадіаційні укриття, споруди подвійного призначення та найпростіші укриття)

є умовою для збереження життя людини. Проте в закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. Відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ України від 16.12.2003 № 584 (далі – Правила), у приміщеннях для зберігання лікарських засобів слід підтримувати температуру та вологість повітря, які відповідають вимогам інструкції для медичного застосування лікарського засобу. Для спостереження за цими параметрами приміщення, де зберігаються лікарські засоби, мають бути забезпечені термометрами і гігрометрами. Отримані дані щоденно заносять до журналу або картки обліку температури та відносної вологості. Записи про температуру і відносну вологість регулярно перевіряє уповноважена особа.

Усупереч наведеному, журнал або картка обліку температури та відносної вологості у медичній частині закладу не ведеться.

3. Окрім того, відповідно пункту 4 розділу II Правил необхідно забезпечити справність усіх засобів вимірювальної техніки і проводити їх регулярну метрологічну повірку. Водночас наявний у медичній частині психрометричний гігрометр перебуває у неналежному технічному стані та не може забезпечувати достовірне вимірювання показників температури і відносної вологості повітря, оскільки нижня частина приладу не огорнута змоченою тканиною, а резервуар для води є порожнім. Таким чином, належний контроль за температурно-вологісним режимом у приміщенні не забезпечується.

4. Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186 «Про затвердження

форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

5. Групою НПМ виявлено партію гречаної крупи із простроченим терміном придатності. Наявність продуктів із простроченим терміном придатності створює безпосередній ризик їх використання для приготування їжі, що може призвести до харчових отруєнь та завдати шкоди здоров'ю підопічних.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

6. У порушення пункту 2 частини першої статті 49 Закону у морозильній камері м'ясо після відкриття упаковки зберігалось у поліетиленових пакетах без зазначення строку, до якого його необхідно використати, що унеможлиблює належний контроль за строками зберігання продукції та створює ризик її використання після закінчення допустимого строку зберігання.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

7. Групою НПМ встановлено, що бракеражний журнал у харчоблоці закладу ведеться формально. Зокрема, підписи відповідальної за якість приготовлених страв особи проставлено на п'ять днів наперед, що свідчить про внесення записів до журналу до фактичного проведення бракеражу та унеможлиблює підтвердження здійснення належного контролю за якістю готових страв у відповідні дні.

8. У порушення пункту третього частини першої статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» окремі вікна харчоблоку не облаштовані сітками від комах, через що у приміщенні наявна значна кількість мух.

9. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в житлових кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007). Наприклад, площа однієї з кімнат становить 22,7 м², а сама кімната розрахована на проживання 4 осіб. Відтак на одну особу припадає 5,7 м². Виявлене порушення не відповідає передбаченим чинним законодавством нормам площі на одну особу (8-10 м²).

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

10. У закладі наявний ліфт (фото 6), однак відповідно до висновку ПАТ «Миколаївський експертно-технічний центр» за результатами експертного обстеження ліфт не може бути допущений до подальшої експлуатації до усунення

виявлених дефектів або його заміни на сучасний ліфт та отримання позитивного висновку за результатами повторного експертного обстеження.

З огляду на те, що у закладі проживає значна кількість маломобільних осіб, у тому числі на другому поверсі, невжиття заходів щодо відновлення функціонування ліфта фактично обмежує можливість самостійного пересування підопічних між поверхами, доступу до необхідних приміщень та виходу на прогулянки на прилеглу територію. Відсутність належного доступу до ліфта створює додаткові перешкоди для маломобільних осіб та обмежує реалізацію їх права на вільне пересування.

Інші порушення.

11. Відповідно до пункту 4 розділу III Державного стандарту визначення ступеню індивідуальних потреб отримувача соціальних послуг проводиться за потреби, але не рідше ніж 1 раз на рік. Проте у закладі таке визначення проводиться лише при поступленні в установу.

12. Індивідуальні плани надання соціальних послуг у закладі складаються не за формою, встановленою додатком до Державного стандарту. Зокрема, у них не зазначаються виконавці передбачених заходів та результати їх моніторингу.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Миколаївській обласній військовій адміністрації забезпечити:

контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

вжиття невідкладних заходів щодо відновлення функціонування ліфта шляхом усунення виявлених дефектів або його заміни відповідно до вимог безпеки з подальшим проведенням експертного обстеження та отриманням позитивного висновку про можливість його експлуатації.

2. Миколаївському геріатричному пансіонату забезпечити:

належне ведення бракеражного журналу відповідно до встановлених вимог, зокрема внесення записів та проставлення підписів відповідальною особою безпосередньо після фактичного проведення бракеражу готових страв, не допускаючи попереднього заповнення журналу;

облаштування всіх вікон харчоблоку сітками від комах;

дотримання встановлених норм житлової площі на одну особу;

ведення журналу або картки обліку температури та відносної вологості у приміщенні для зберігання лікарських засобів;

належний технічний стан психрометричного гігрометра, його справність та можливість достовірного вимірювання температури і відносної вологості повітря, а також проведення його регулярної метрологічної повірки;

належне документування випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень шляхом обов'язкового оформлення медичними працівниками довідки про фіксацію тілесних ушкоджень за формою первинної облікової документації № 511/о відповідно до вимог наказу МОЗ України від 02.02.2024 № 186;

проведення визначення ступеня індивідуальних потреб отримувачів соціальних послуг не рідше одного разу на рік та за потреби.

Додатки: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного
механізму в закладах соціального
забезпечення та освіти Департаменту з
питань реалізації національного
превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Антон КРУЦЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

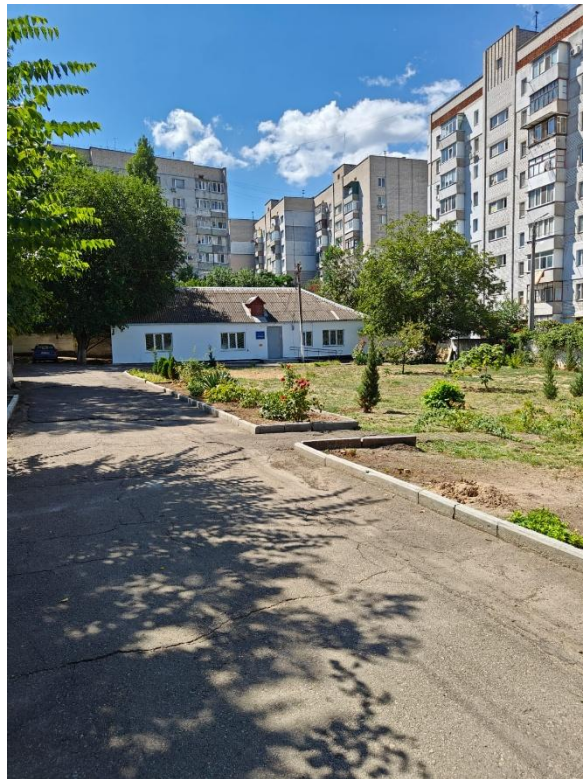

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

